

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.219/2023/6.

A felperes:

(felperes neve) (tartózkodási hely, lakcím.)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

(pártfogó ügyvéd neve) pártfogó ügyvéd (ügyvéd címe.)

Az alperes:

(bv.-intézet neve) (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Némethy Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Némethy Barbara; iroda címe.)

A per tárgya:

kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 20.P.20.052/2022/47.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

felperes; 20.P.20.052/2022/52.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 190 500 (százkilencvenezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 480 000 (négy száznyolcvanezer) Ft fellebbezési illeték az állam terhén marad.

A felperes képviseletét ellátó pártfogó ügyvéd munkadíját a felperes viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felperest 2018. évben szállították az alperesi büntetés-végrehajtási intézetbe, elhelyezésére a gyógyító-terápiás részlegen a 161. számú zárkában került sor.
- [2] A felperest 2021. évben ugyanezen részlegen a 167. számú zárkába helyezték át. 2021. március 24-én (elítelt 1. neve) elítelt a felperes kabátzsebéből kivette az öngyújtóját. Miután ezt a felperes sérelmezte, nevezett a zsebéből pengét vett elő, és azzal fenyegetőzött.
- [3] A felperest a közte és (elítelt 2. neve) elítelt között 2021. május 12-én kialakult vitában nevezett szájon ütötte.
- [4] Az alperes az eseményeket követően mindkét elíteltet másik zárkában helyezte el, velük szemben fegyelmi eljárást folytatott megállapítva fegyelmi felelősségüket.
- [5] A későbbiekben a felperest kérésére pszichoszociális körletbe helyezték át, ahol egy évet tartózkodott.
- [6] A felperes kezelt betegsége (kevert szorongásos és depressziós zavar) miatt 2021. év folyamán több alkalommal megjelent pszichiátriai rendelésen, a fentiekben írt eseményeket azonban kezelőorvosának nem jelezte.
- [7] Az alperes a 2021. augusztus 27. napján kézbesített 30528-12/492-3/2021. számú határozatával a felperesnek a 4 000 000 Ft összegű kártérítési igényét, amelyet arra alapított, hogy olyan zárkában helyezték el, amelyben életét és testi épségét veszélyben érezte, elutasította.
- [8] A felperes a határozat ellen 2021. szeptember 22-én a Szegedi Törvényszékhez címzett keresetet terjesztett elő. Az alperes által tévesen a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz megküldött keresetlevél a Szegedi Törvényszéken 2021. október 18. napján 20.P.21.495/2021. számon került érkeztetésre.

A kereset és az ellenkérelem

- [9] A felperes a 20.P.21495/2021/2. számú végzéssel visszautasított keresetlevelet 2022. március 22-én szabályszerűen előterjesztette.
- [10] Keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes megsértette az élethez, testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi jogát azzal a magatartásával, hogy 2021. évben a 161. számú zárkából a 167. számú zárkába helyezte át. Kérte továbbá 6 000 000 Ft sérelemdíj és a perben felmerült költségei megfizetésére kötelezni az alperest. Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § a) pontját, 52. §-át és 53. §-át jelölte meg. Érvelése szerint az alperes jogellenesen járt el azzal, hogy nem biztosította az egészségi és pszichés állapotának megfelelő zárkában való elhelyezését, mert „köztudottan balhész” zárkába helyezte át. Előadta, a korábbi zárkában semmilyen atrocitás nem érte, nem volt indok az áthelyezésére. A 167. számú zárka személyi összetétele nem felelt meg pszichés egészségi állapotának, mert ott hosszú idejű szabadságvesztésüket töltő, rendkívül nehéz személyiségű fogvatartottak voltak elhelyezve. Ezzel az alperes megsértette a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. tv. (a továbbiakban: Bvtv.) 122. § a) pontjában írtakat. Ezt igazolja a tényállásban írt két eset, amely miatt pszichés állapota megromlott, nem tudott aludni, félelemérzet alakult ki nála.

[11] Az alperes alaki védekezésében az eljárás megszüntetését kérte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján a 176. § (1) bekezdés c) pontjára utalással, mert a felperes a Bvtv. 143. § (1) – (2) bekezdése szerinti perindításra nyitva álló 30 napos jogvesztő határidőt elmulasztotta.

[12] Érdemi védekezésében a kereset elutasítását kérte, azt mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta. Hivatkozott arra, hogy a Bvtv. 121. § (1) bekezdése alapján a büntetés-végrehajtási intézetben történő elhelyezés után a fogvatartott szabad mozgáshoz, tartózkodási hely szabad megválasztásához fűződő joga szünetel. Az elhelyezés tekintetében érvényesülő szabályok a hosszabb tartamú szabadságvesztés időtartama szerinti differenciálást nem tartalmaznak. A Bvtv. 99. § (4) bekezdése alapján a gyógyító részlegen végrehajtási fokozattól függetlenül helyezhetők el az ítélték. Vitatta, hogy a felperes a 2021. márciusi eset kapcsán egészségkárosodást szenvedett, az állított pszichés félelem meglétét a szakrendelésen nem jelezte. A 2021. májusi eset független az áthelyezéstől, ugyanakkor a megfelelő egészségügyi ellátást biztosította a felperes számára, illetve mindkét esetben intézkedett a fenyegető magatartással fellépő elítéltek áthelyezéséről és fegyelmi eljárást is lefolytatott velük szemben.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 190 500 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a 360 000 Ft eljárási illetéket az állam, míg a pártfogó ügyvéd munkadíját a felperes viseli. Az alperes alaki védekezését alaptalannak találta. Rámutatott, a felperes a keresetlevelet a Bvtv. 143. § (2) bekezdése szerinti 30 napos jogvesztő határidő alatt a Szegedi Törvényszékhez címezve előterjesztette. Nem róható a terhére, hogy az alperes alkalmazottja azt tévesen a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz továbbította, így annak sincs jelentősége, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság a keresetlevelet az eljáró bírósághoz mikor küldte meg. Az a tény pedig, hogy a jelen eljárás lefolytatásának alapját képező keresetlevél 2022. március 22. napján került érkeztetésre, azért nem bír jelentőséggel, mert a felperes keresetlevelét a bíróság 20.P.21.495/2021/8. számú visszautasító végzés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül ismételtén szabályszerűen előterjesztette, így az eredeti keresetlevél joghatásai fennmaradtak.

[14] A jogvita érdemét illetően rámutatott, a perben mindenekelőtt azt kellett vizsgálni – függetlenül attól, hogy az alperes jogszabályszerűen járt-e el –, hogy a felperesnek a 167. számú zárkába történő áthelyezése kapcsán személyiségi érdeksérrelme megvalósult-e. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes a pszichés állapotának figyelmen kívül hagyásával ún. balhész zárkában helyezte el, és ezzel részére pszichés károsodást (egészségromlást) okozott. A felperes ezt csupán állította, de nem bizonyította. Mivel a Bvtv. 99. § (4) bekezdése alapján a gyógyító-terápiás részlegen végrehajtási fokozattól függetlenül helyezhetők el az elítéltek. Önmagában az, hogy esetleg hosszú időtartamú büntetést töltő fogvatartottakkal helyezték el a felperest egy zárkában, az alperes eljárását nem teszi jogellenessé. A perben meghallgatott tanúk nem támasztották alá a felperes előadását. A felperes korábbi zárkatársa, (elítélt 3. neve) elmondta, a felperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a zárka rendben van, arról pedig a tanúnak nem volt tudomása, hogy az ún. balhész zárka lenne. A felperes előadását nem erősítette meg (tiszt neve) reintegrációs tiszt vallomása sem. A további tanúbizonyítás lefolytatása nem volt lehetséges, mivel a felperes a meghallgatni kért további tanú idézhető címét nem jelentette be.

[15] Hangsúlyozta, a csatolt orvosi dokumentációból kitűnően a felperes több alkalommal jelent meg 2021. évben pszichiátriai és általános orvosi kezelésen, azonban egyetlen

alkalommal sem említette a két perbeli eseménnyel kapcsolatos esetleges pszichés vagy egészségügyi problémáit. Az pedig, hogy alvászavara az elhelyezésével volt okozati összefüggésben, nem állapítható meg, annál is inkább, mert a felperesnek ez a problémája az alperesi intézménybe kerülésekor is fennállt.

[16] Mindezek figyelembevételével arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes áthelyezése megfelelt a jogszabályoknak, ezzel az alperes a kártérítési felelősség alól magát sikeresen kimentette és a két perbeli eseményt követően is az adott helyzetben általában elvárható módon járt el.

[17] Mint sürgősséget mellőzte a felperes által indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[18] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Anyagi jogi szabálysértésként a Ptk. 6:497. § (1), (2) és (3) bekezdésének, 6:49. § (1) – (2) bekezdésének és 6:51. § (1) bekezdésének, eljárási szabálysértésként pedig a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozott.

[19] Érvelése szerint az egészséghez való joga sérült az alperes közhatalom gyakorlása során kifejtett jogellenes tevékenysége miatt, ezért sérelemdíj fizetésére köteles. Az alperes nem tudta bizonyítani felróhatóságának hiányát. Állította, (elítelt 3. neve) tanú vallomása és az ő személyes előadása alapján bizonyított, hogy a 167. számú zárka „köztudottan balhész” zárka volt. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte az igazságügyi pszichológus szakértő kirendelésére vonatkozóan előterjesztett indítványát. Ezzel tudta volna ugyanis igazolni a bekövetkezett pszichés károsodást. Indítványát változatlanul fenntartotta.

[20] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Ez utóbbit a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM. r.) 3. § (5) bekezdésére alapítottnak számította fel azzal, hogy jogi képviselője általános forgalmi adó fizetésére köteles. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem iratellenes, logikai ellentmondásokat nem tartalmaz, a keresetet megalapozottnak utasította el, erre tekintettel az ítélet nem törvénysértő és megváltoztatása nem indokolt. Utalt arra, az eljárás során tett valamennyi nyilatkozatát fenntartja. Kiemelte, a felperes állítja ugyan pszichés egészsége romlását, ezt azonban nem bizonyította. Ahhoz, hogy az egészségromlás megállapítható legyen, a felperesnek a sérelmezett időszak előtti egészségi állapotát, majd az azt követő esetleges negatív egészségügyi változásokat orvosi iratokkal kellett volna bizonyítania oly módon, hogy az okiratok alátámasztják, a felperes egészségében bekövetkezett negatív változások az alperes által tanúsított magatartás következménye. Erre azonban a felperes semmilyen bizonyítékot nem ajánlott fel.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[21] A fellebbezés alaptalan.

[22] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fél által a fellebbezés Pp. 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következően felülbírálati korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél

milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[23] A Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a fellebbezés kötelező tartalmi elemeként a fellebbező félnek fellebbezésében fel kell tüntetnie azt az anyagi illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbezést alapítja, kivéve ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés.

[24] A felperes fellebbezésében olyan anyagi jogszabályok megsértésére hivatkozik, amelyek alkalmazására a jelen jogvita elbírálása során nem került sor. Mindez azonban a fellebbezés érdemi elbírálásának nem képezi akadályát, mert a Pp. hivatkozott 371. § (1) bekezdés d) pontja nem követeli meg a jogszabálysértés jogszabályhelyszerű megjelölését, a fellebbezés indokolása alapján pedig megállapítható, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntésével a keresete jogalapjaként feltüntetett jogszabályi rendelkezéseket tekinti megsértettnek.

[25] Fellebbezésében a gyakorolható anyagi jogi felülbírálati jogkörök mindegyikét megjelölte. Jogi érvelése alapján azonban a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlása értelmezhető.

[26] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés kimondja, az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A Ptk. tehát a személyiségi jogokat általános jelleggel részesíti védelemben. Védelmet nyújt a személyiségi jogok megsértésének minden formája ellen. Vélelmet állít fel arra nézve, hogy a mások személyiségi jogainak bármilyen megsértése vagy korlátozása jogellenes cselekmény, amelynek ellenkezőjét – a sértő és elkövetésére való feljogosítottságot – a sértő félnek kell bizonyítani. Elvileg minden személyiségi érdeksérelem okozó, illetve azt veszélyeztető magatartás jogellenes, kivéve, ha jogellenességet kizáró ok áll fenn. A személyiségi jogában sértett személy kérheti a bíróságtól – egyebek mellett – a jogsértés megtörténtének megállapítását [Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pont]. Az erre irányuló igény felróhatóságtól független, - jogellenességet kizáró ok hiányában – pusztán a jogsértéssel megalapozott, a megállapításra önmagában a jogsértő magatartás alapot teremt. A személyiségi jogsértések nemvagyoni következményeinek pénzbeli elégtétellel való szankcionálása a sérelemdíj (Ptk. 2:52. §), amely alóli mentesülés feltételeit a jogsértő személyre irányadó felelősségi rendszer alapján kell meghatározni [Ptk. 2:52. § (2) bekezdés]. A jelen ügyben a kimentésre a Ptk. 6:519. §-a szerinti deliktuális kárfelelősségi rendelkezés alapján kerülhet sor, azaz a felróhatóság hiányának eredménye a sérelemdíj fizetési kötelezettség alóli mentesülés.

[27] A jogvita elbírálásának kiinduló pontja, hogy az elítélt és a büntetésvégrehajtási intézet között a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának megkezdésével sajátos, ún. büntetésvégrehajtási jogviszony jön létre. A büntetés végrehajtása során az alperes az állam által rá delegált közhatalmat gyakorolja. A jogviszony sajátos jellegéből adódóan mind a fogvatartottat, mind a bv. intézetet a jogszabályzatban meghatározott jogok illetik, illetve kötelezettségek terhelik, amelyek befolyásolják a személyiségi jogok érvényesülését. A szabadságvesztés büntetés végrehajtása szükségszerűen együtt jár az elítélt egyes személyiségi jogainak sérelmével: személyi szabadsága korlátozott. A Bvtv. alapvető jogokról rendelkező 9. § (1) bekezdése alapján az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott Alaptörvényben meghatározott alapvető jogait, valamint egyéb jogait – a törvényben a bíróság ítéletében, valamint a bíróság és az ügyészség egyéb határozatában meghatározott

korlátozásokkal vagy tilalmakkal – a büntetvégrehajtás rendjével összhangban gyakorolhatja. A (2) bekezdés szerint a jogkorlátozás az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt kell alkalmazni. Az elítéltekkel és az egyéb jogcímen fogvatartottakkal szemben alkalmazott a Bvtv. szerinti követelményeknek megfelelő intézkedés tehát alapvető – köztük személyiségi – jogokat korlátozhat (és szükségképpen korlátoz), ezért a személyiségi jogsértés megvalósulásáról csak ennek figyelembevételével lehet dönteni. Személyiségi jogsértést ezért a tételes jogi normát sértő, vagy indokolatlan illetőleg aránytalan intézkedés valósíthat meg. A jogsértőnek állított intézkedés tényét, a személyiségi jog sérelmének bekövetkeztét, valamint az okozati összefüggés fennálltát a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kell bizonyítania. Az alperest terheli ugyanakkor a jogellenességet kizáró ok fennálltának illetve felróhatósága hiányának a bizonyítása.

[28] Itt utal az ítéltábla arra, a felperes keresetében több személyiségi joga (élethez, testi épséghez, egészséghez) megsértésére is hivatkozott, kereseti tényállítása alapján azonban ezek közül az egészséghez való megsértése értelmezhető. A felperes e személyiségi joga megsértésének ténybeli alapját egyrészt abban jelölte meg, hogy az alperes indokolatlanul helyezte őt át másik zárkába, másrészt, hogy az új zárka személyi összetétele nem felelt meg pszichés egészségi állapotának. Fellebbezésében az elsőfokú ítéletnek kizárólag ez utóbbi kapcsán elfoglalt jogi álláspontját támadta, azaz, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelésével jutott arra a következtetésre, amely szerint tényállítását nem bizonyította. Érvelése azonban alaptalan. A felperes személyes előadása tényállításának bizonyítására önmagában nem alkalmas. (elítelt 3. neve) tanú pedig a fellebbezésben állított tartalmú tanúvallomást nem tett. A személyiségi jogsértés alapjául szolgáló tényállítás bizonyítottságának hiánya a keresetet önmagában alaptalanná teszi, így szükségtelen volt annak vizsgálata, hogy a felperes egészségi állapotában a 167. számú zárkába történő áthelyezését követően bekövetkezett-e negatív irányú változás. Ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte a szakértői bizonyítás lefolytatását.

[29] A kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a felperes keresetét, ezért az ítéltábla ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselővel felmerült IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján feszműített ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére.

[30] A felperes személyes költségmentessége folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[31] Az ítéltábla a Pp. 101. § (3) bekezdése alapján csupán megállapította, hogy a felperes képviselőtét ellátó pártfogó ügyvéd díjának viselésére a pervesztessége folytán a felperes köteles.

[32] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2023. december 13.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró